MIATYÁNK / 08

A nem mindennapi kenyér

„Mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma…” Máté 6, 11

„Azután így beszélt Mózeshez az Úr: Meghallottam Izráel fiainak a zúgolódását. Ezért így szólj hozzájuk: Estére húst esztek, reggel pedig kenyérrel laktok jól, és akkor megtudjátok, hogy én, az Úr vagyok a ti Istenetek. Így történt, hogy még azon az estén fürjek szálltak oda, és ellepték a tábort, reggelre pedig harmat borította a földet a tábor körül. Amikor fölszikkadt a lehullott harmat, apró szemcsék borították a pusztát: mintha apró dara lett volna a földön. Amikor meglátták ezt Izráel fiai, azt kérdezték egymástól: Mi ez? Nem tudták ugyanis, hogy mi az. De Mózes megmondta nekik: Ez az a kenyér, amelyet az Úr adott nektek eledelül. Ezt parancsolja az Úr: Szedjen belőle mindenki annyit, amennyit meg tud enni: fejenként egy ómert, a lélekszámnak megfelelően. Annyi adagot szedjetek, amennyien egy sátorban vagytok! Izráel fiai így is cselekedtek, és szedett ki többet, ki kevesebbet. Amikor azután megmérték ómerrel, nem volt fölöslege annak, aki többet szedett, sem hiánya annak, aki kevesebbet szedett. Mindenki annyit szedett, amennyit meg tudott enni. Mózes azt mondta nekik: Senki se hagyjon belőle másnapra! De nem hallgattak Mózesre. Voltak, akik hagytak belőle másnapra is, de az megkukacosodott és megbüdösödött. Ezért megharagudott rájuk Mózes. Így mindenki annyit szedett reggelenként, amennyit meg tudott enni. De ha már forrón sütött a nap, elolvadt. A hatodik napon történt, hogy kétszer annyi kenyeret szedtek, fejenként két ómerrel. Akkor elment a közösség összes főembere, és jelentették Mózesnek. Ő így szólt hozzájuk: Ez az, amiről az Úr beszélt, hogy a nyugalom ideje lesz holnap, az Úr szent szombatja. Süssétek meg, amit sütni akartok, és főzzétek meg, amit főzni akartok, és tegyétek félre magatoknak mindazt, ami fölösleg, hogy megmaradjon másnapra. Félre is tették másnapra, ahogy Mózes megparancsolta, és nem büdösödött meg, féreg sem volt benne. Akkor ezt mondta Mózes: Ma ezt egyétek, mert ma az Úr szombatja van: ma nem találtok mannát a mezőn. Hat napon át szedhetitek, de a hetedik napon szombat van: akkor nem lesz. Mégis voltak a nép között olyanok, akik a hetedik napon is kimentek szedni, de nem találtak. Ekkor azt mondta az Úr Mózesnek: Meddig akartok még ellenszegülni parancsolataimnak és törvényeimnek? Láthatjátok, hogy az Úr adta nektek a szombat napját. Ezért ad ő a hatodik napon két napra való kenyeret. Maradjon mindenki otthon, a hetedik napon senki se mozduljon ki a helyéről! Ezért pihent a nép a hetedik napon.” 2 Mózes 16

Kedves Testvérek!

Bizonyára többen vannak, akik emlékeznek arra, hogy néhány éve, amikor a Covid-járvány kirobbant, az emberek nagy bevásárlásba kezdtek. Az élelmiszerüzletekben a polcok nagyon gyorsan kiürültek. Különösen is három dolog volt, ami nagyon gyorsan elfogyott. Vajon mi lehetett ez a három dolog? Fertőtlenítőszer, gumikesztyű, vécépapír és az élesztő.

Nagyon rövid időn belül nem lehetett már élesztőt kapni, mert mindenki félt attól, hogy a bezártság és a korlátozások miatt nem lesz lehetőség kenyeret venni. Nagyon hirtelen népszerűvé vált az otthoni kenyérsütés és a kovász érlelése a hűtőben. „A kenyér az élet” – van is egy ilyen mondásunk, ami szintén azt fejezi ki, hogy a kenyér nélkülözhetetlen része az életünknek.

A Miatyánk-sorozatunkban elérkeztünk a „mi” kérésekhez. Eddig a három „te” kérésről szóltak az igehirdetések: szenteltessék meg a te neved, jöjjön el a te országod és legyen meg a te akaratod. Ma pedig a „mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma” kéréshez érkeztünk el. Az előző kérésekhez képest hirtelen talán olyan egyszerűnek, olyan hétköznapinak hangzik ez a kérés. Isten országának az eljövetele, Isten nevének megszentelése és Isten bölcs és titkos akaratában való megnyugvása után hirtelen belecsöppenünk egy nagyon hétköznapi kérésbe, a mindennapi kenyér kérésébe. Mivel annyira hétköznapi kérésnek hangzik a többi kérés között, ezért már-már zavarba ejtően azt gondolnánk, hogy ilyen hétköznapi dolgokkal zavarni az Atyát nem is lehet. Vagy mégis? Lehet-e, imádkozhatom-e a testi szükségleteimért Istenhez?

Ezen a mai istentiszteleten arról szeretnék beszélni nektek ezen a mindennapi, de nagyon nem hétköznapi kérésen keresztül, hogy a mennyei Atyával való kapcsolatunkban a testi, hétköznapi szükségleteinknek igenis van helye. Sőt, ha egyre inkább át tudjuk adni neki testi szükségleteinket és vágyainkat, akkor igazán mélyen át tudja formálni az életünket.

Belső szoba kérése

Amikor az imádság ezen kéréséhez érkezünk, két veszély fenyeget bennünket. Az első, hogy túlzottan egyszerűnek, hétköznapinak éljük meg ezt a kérést és gyorsan tovább is siklunk felette. Nem akarjuk zavarni az Istent a napi étkezési problémáinkkal, és a mindennapos szükségleteinkkel. A korgó gyomor, a testi szükségleteink mellékesek, és a vallásos emberek éppen ezért olykor a lelki táplálékra gondolnak inkább ez alatt a mondat alatt. A másik véglet, hogy a hiányaink, az aggodalmaink határoznak meg bennünket, és az emiatt érzett félelem miatt nem vesszük észre a gondoskodó Atyát. Vagy éppen ellenkezőleg, úgy gondoljuk, hogy úgyis én dolgozom meg az ételért, ehhez nem sok köze van Istennek. Ezért nem is fordulunk hozzá a testi szükségleteinkkel. Azonban, ahogyan ez a mondata is az imádságnak a közepén hangzik el, valahol a félúton kell megtalálnunk a jelentését ennek a mondatnak, hogy igazán megértsük azt.

Jézus, amikor tanította a tanítványokat imádkozni – talán emlékszünk is arra az igeszakaszra – azt mondta, hogy a belső szobánkban imádkozzunk, ott, ahol senki sem lát. „Te pedig amikor imádkozol, menj be a belső szobádba, és ajtódat bezárva imádkozzál Atyádhoz, aki rejtve van; a te Atyád pedig, aki látja, amit titokban teszel, megjutalmaz majd téged.” Máté 6,6 Ez a belső szoba pedig az éléskamra, a spájz volt abban az időben. Az a hely, ahova ha belépsz, akkor azonnal érzed az illatát az ételeknek. Illatoznak a húsok, a gyümölcsök, zöldségek. Az a hely, ahol szembesülsz mindazzal, amid van, de azzal is, amid nincs… Mert az is lehet, hogy belép az ember a kamrába és szembesül azzal, hogy

üresek a polcok és bizonytalan, hogy aznap lesz-e mit enni, lesz-e mit adni a családnak. Ma is talán ha belépünk a kamránkba, akkor ez a két véglet az, amit leginkább megtapasztalunk. A roskadozó polcok, és a bőséges választék az aznapi és talán az egész heti étkezésekhez. Zúg a mélyhűtő, ami szintén arra emlékeztet, hogy nemcsak a mai napra, de már húsvétra is megvan a hús, amit a családdal elfogyasztunk... vagy körbenézünk és az üres polcokat látjuk. És nemhogy a következő hetekre gondolunk, hanem a holnapi napra, hogy vajon holnap mit eszik a család, vajon holnap mit teszek az asztalra a gyermekeknek... Képzeljük el, ahogyan a saját kamránkban állva imádkozzuk ezeket a sorokat: „mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma...” körbenézve mindarra, amink van vagy éppen mindarra, amink nincs. Ha hazamegyünk, próbáljuk ki! Az ókori ember napi szinten megtapasztalta azt, hogy mit jelent napról napra Istenre bíznia magát. Nemcsak a polcról levett, elkészült étel, hanem az egész folyamat, amíg az az étel az asztalra került, nagyon valóságosan meghatározta a hétköznapjaikat az embereknek. Gondoljunk csak bele: mi ma bemegyünk a pékségbe és kiválasztjuk a többféle kenyér közül a kedvencünket, megvesszük, hazavisszük és megesszük és talán eszünkbe sem jut az az egész folyamat, ahogyan az a kenyér elkészült. Az, ahogyan a búzamag a földbe kerül, gyökeret ereszt, majd elkezd növekedni. Szárba szökken és termést hoz, majd jönnek a munkások, akik összegyűjtik és elindul a liszt készítésének a folyamata, amiből majd elkészül a kenyér. Ez alatt a több hónap alatt az a kis magocska ki van szolgáltatva az esőnek, a napsütésnek és az emberi gondoskodásnak. És ha nem jó az időjárás vagy nincs, aki gondozza, megmunkálja, akkor nem lesz kenyér. Ezért érezzük talán, hogy mennyire nem hétköznapi ez a kérés, amikor ezt imádkozzuk: mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma.

Minden szükségletünk fontos Isten előtt

Amikor a testi szükségleteinkről van szó, ahogy korábban is említettem, hajlamosak vagyunk végletekben gondolkozni. Vagy istenítjük a testünket: annak szépségéért, egészségéért élünk, és a testünket szolgáljuk ki. Mindent megteszünk, hogy a testi vágyainkat kiéljük, megéljük. Mindent megadunk a testünknek és sokszor az éhségérzetig már el sem jutunk, mert folyamatosan jóllakatjuk. Ez az úgynevezett hedonista élet, amikor a testünket istenítjük. Vagy a másik véglet, ami vallásos közegben kifejezetten nagy kísértés, amikor azt gondoljuk, hogy a testünk mellékes, a testünkről való gondoskodás hiúság, a testi szükségleteinket háttérbe kell szorítani, el kell fojtani és csak a lelki életünkkel kell foglalkozni és tabutéma lesz a test és a testi vágyaink. Valójában azonban mindkét elgondolásnak a gyökere egy nagyon mély hiány és vágy: az Isten utáni vágy és a vele való biztonságos kapcsolatnak a megélése.

Ezért amikor mindennapi kenyérért imádkozunk, azzal megvalljuk azt, hogy a testünknek és a lelkünknek is szüksége van az Atya gondoskodására. Gondoljunk csak bele: amikor egy szülő gondoskodik a gyermekéről, akkor a gondoskodás azt is jelenti, hogy a testi szükségleteit is számon tartja: öltözteti, táplálja. Milyen szép, amikor megszületik egy újszülött kisgyermek, és az édesanyja a saját testével táplálja, és így nemcsak a közelsége,

hanem az anyatej is egy nagyon mély kapcsolatot alakít ki a gyermekkel. Mélyen megtapasztalja a gyermek a bizalmi kapcsolatot. És mennyire fájdalmas az, amikor egy gyermek nem kapja meg ezt a fajta törődést: amikor nincs, aki kézbe vegye, vagy nincs, aki betakarja, felöltöztesse, nincsenek meg azok a feltételek, hogy fizikálisan biztonságban érezhesse magát. Ez a nagyon mély és szoros kapcsolat Isten és az ember között megszakadt a bűnesetkor. Isten az Édenkertben gondoskodott az emberről, hiszen minden fáról ehettek. Azonban az emberi vágy és mohóság engedetlenséghez vezetett, és már nem az Atyától kérték el, hanem saját maguk vették el a fának a gyümölcsét… Ma is ezt tesszük. Saját magunk próbáljuk a szükségleteinket betölteni. De ahogyan egy gyermek sem tudja igazán, mire van szüksége vagy miből mennyire van szüksége, és a szülő az, aki tudja, úgy a mi Atyánk az, aki igazán tudja és látja a szükségleteinket.

Ma kérem

Ezzel a kéréssel nemcsak azt fejezem ki, hogy szükségem van az Atyára, hanem azt is, hogy minden nap, a mai napon. Azt olvastuk, hogy Izrael népe, amikor megéhezett a pusztában, zúgolódni kezdett. Isten pedig mannát adott nekik, de azt mondta a népnek, hogy csak annyit szedjenek, ami egy napra elegendő. Nem azt mondta, hogy akkor spájzoljatok be a nehezebb időkre, hanem annyit, amennyit ma meg tudtok enni. Mégis voltak, akik megpróbáltak többet összeszedni. Mi lett a mannával? Megkukacosodott. Vajon miért? Miért csak a mai napra kérjük a kenyeret? Gondoljunk csak bele, amikor egy gyerek hazamegy az iskolából, akkor mit kérdez a szülőtől: mi lesz a vacsora? Nem azt kérdezi, hogy a következő vasárnap mi lesz az ebéd, hanem azt, hogy mi lesz aznap a vacsora. Gyermeki bizalmából fakadóan ő nem aggódik a hétvégi menü miatt, hanem a mára gondol. Amikor gyermeki bizalommal fordulunk a mennyei Atyához, akkor azt mondja az ige, elég a mai napra tekinteni. A holnap az ő kezében van. Izrael népe félt, hogy mi lesz, ha másnap már nem gondoskodik róluk Isten, és ezért próbált minél többet felmarkolni. De hiábavaló volt, mert megolvadt, megkukacosodott. Elég a mai kenyér, de azért viszont imádkozz! Azt viszont kérd el, sőt, azért dolgozz meg és tegyél meg mindent, amit Isten kér, és azt viszont vidd imádságban Isten elé mindennap.

Kérünk, de valójában már kaptunk

Hogyan formálhatja át az életemet az, hogy minden szükségletemet Isten elé viszem minden nap? Az Ószövetségben Ezékiel könyvében olvasunk egy úgynevezett kenyér botjáról. Ez a bot azt a célt szolgálta, hogy a kenyereket felfűzték erre a botra és azon tárolták. Amikor pedig éhínség volt, ezt a botot eltörték, mert már nem volt rajta több kenyér. „Azután ezt mondta nekem: Emberfia, én összetöröm a kenyér botját Jeruzsálemben. Kenyeret mértékkel és aggódva esznek, vizet is kimérve és borzadva isznak, mivel szűkösen lesz kenyerük és vizük; borzadva néznek egymásra, és megrothadnak bűnük miatt.” Ezékiel 4, 16-17. Az életünk legnagyobb tragédiája nem a megromlott, megkukacosodott étel a polcokon vagy éppen az üres polcok a kamrában, hanem a bűneinktől megrothadt, Istentől elszakított életünk. A hétköznapokban megélt

hiányaink miatt erről könnyen elterelődik a figyelmünk. A megélhetésért való küzdelem, azért a harc, hogy mindent megadjunk a szeretteinknek, valójában a legnagyobb hiányunkat takarja el: az Istentől, az Atyai szeretettől való eltávolodásunkat. Miközben rettegünk, hogy a kenyér botján ott lesz-e az elegendő kenyér: mai értelemben a bankszámlánkon lévő pénz elég lesz-e hónap végéig… aggódásunk és félelmeink közepette a tekintetünket egészen más perspektívába helyezi ez a kérés: hiszen úgy kérhetünk, hogy valójában mi már megkaptuk a legfontosabbat. A legnagyobb hiányunkra kaptuk meg azt, amire legnagyobb szükségünk van: Jézus Krisztust. Az Istentől való elszakítottságunkba lépett be Jézus. A legnagyobb hiány az életünkben az Atyától való elszakítottságunk, amit mi magunktól sosem leszünk képesek betölteni. Ebbe a hiányba lépett be Jézus Krisztus, aki mint a mennyei kenyér ad magából mindazoknak, akik éheznek utána. Akik felismerik azt, hogy semmi más nem tudja betölteni úgy az életüket, mint ahogyan Ő maga. Amikor ezt a sorát imádkozzuk a Miatyánknak, ezt a nagyon mély és ősi hiányunkat valljuk meg: szükségünk van Jézus Krisztusra, a mennyei kenyérre minden egyes napon. Ezt pedig már azelőtt megkaptuk, mielőtt kértük volna. Egy szerető Apa gondoskodik gyermekéről, megadja számára mindazt, amire szüksége van. Jézus azonban lemondott minden szükségéről: ruháját elvették, királyi korona helyett tövis került a fejére, és ecettel kínálták a kereszten… Lemondott mindezekről, hogy megízlelhessük a mennyei kenyeret, a mennyei mannát, amit Isten azoknak ígér, akik hisznek Őbenne.

És ha ezt felismerjük, megízleljük ezt a mennyei kenyeret már itt a földön, akkor ennek a hálája indíthat bennünket arra, hogy minden szükségletünket Isten elé vigyük imádságban, és már ne a félelem vagy az aggódás a holnap miatt határozzon meg, hanem az atyai szeretet felől való bizalom töltsön el bennünket.

Azért kérünk, hogy adhassunk

Végül, ez a kérés többes számban hangzik el. Ez a kérés nemcsak önmagamnak szól, sőt nemcsak a családomnak szól, hanem azért kérek az Atyától, hogy nekem azért legyen, hogy abból másnak is tudjak adni… annak, akinek nincs. Ez a kérés felelősségre indít bennünket a másik ember iránt. Felelősségre indít bennünket, hogy azt, amim van, valójában én is kaptam, és ha én is kaptam, akkor adjak belőle. Mert ha én is kaptam, akkor abból jut másnak is. Felelősségre indít, hogy amit tudok, azt tegyem meg, dolgozzak meg érte, mert nemcsak magamért dolgozom, hanem abból adhatok annak, akinek nincs, aki lehet, hogy most nem képes a munkára. De én adhatok az enyémből, mert én is kaptam. Mert Isten adakozó Isten, aki szeretne adni nekünk, és szeretné, ha tőle kérnénk el, rábíznánk magunkat és egész életünket gyermeki bizalommal, tudva, hogy a tegnap, a ma és a holnap is az Ő kezében van. Ámen.

Ha valakinek nincs kenyere, éhen hal – vagy túltolja és elhízik és belehal.